

Сега разбирам, че е трябвало да си се изучим, за да бъдем някой у тоя живот.

Димка, р. 1952

Казвам се Димка Асенова Стоянова, по мъж Иванова. Родена съм навръх коледа – 25 декември, 1952 година. Семейството ми беше много бедно и многолюдно, ама честно и трудолюбиво. Моят баща – Асен беше известен майстор в цялата околия. На половината село той е строил и издигал къщите. Давах му хората, кой каквото има – я някоя торба картофи, бобец, брашенце, каго имаше и някой лев...така ни е гледал.

Майка ми, Мара, хубава жена – висока, една стройна, бяла, с едни хубави черни коси, ама все болнава беше. Имам още две сестри и двама братя – Славка, Асенка, Стоянчо и Васил. Аз съм третото дете, след двете ми сестри, а братята са по-мънички. Труден живот имахме – все мизерия и глад. Бяхме принудени да оставим училището рано, имам четвърти клас, за да работим и се изхранваме. Къде ни викнат на работа, ние ходехме главно по нивите – копаехме царевица, беряхме патлажан, домати. Изкарвахме по някоя стотинка, ама сега разбирам, че е трябвало да си се изучим, за да бъдем някой у тоя живот.

Моят баща умееше да свири много хубаво и на саксофон, а майка ми и сестра ми Асенка пееха и затова често ходехме на събори. Те свирехе и пееха и като вземат някой лев ни купят нови сукмани, майка ми ушие на братята ми ленени панталонки и ризки, а на нас, момите, хубави басмени роклички. Пък радост...радост, като всички дечица. Все гледаха майка и татко да има за нас, много добри хора бяха..., ама починаха и двамата. Първо татко...после майка, от мъка го хоследва и така останахме кръгли сирачета. Ние като по-големи със сестрите ми гледахме братята. После голямата ми сестра избяга по Врачанско, ожени се там и не се върна. Чичовците ми взеха братята ми, хем да ги гледат, хем да им помагат за животните. На 19 години и аз се ожених. По любов се взехме с моя мъж – Иван. Неговите родители отначало не ме искаха, защото бях сираче, а те заможни – българи, майка му българка, а баща му като нас –

циганче беше. А аз бях циганка, без майка и баща. Аз не се срамувам от това...всички сме хора на този свят, защо да се делим на такива и онакива. Та склониха свекъра и свекървата – взеха ме. Сватбата ни беше два дни . песни, танци, ядене, пиене, веселба голяма. Ама като знаеш, няма я ни майка, ни татко до тебе в такъв момент...тежко ми на душицата. Като ме заведе мъжът ми у тях, взе ме та ме завъртя...такъв ни е обичая...после кой когото настъпи, той ще командва в къщи. Преди да се влезе в къщата, мажат по краищата на вратата с мед за плодородие.

Мойта майка беше ми оставила много дарове – то черги, то китеници, то одеяла, а някои и сама съм гишила и тъкала. След сватбата всички чаката първо чадо, ама нещо то все не идваше. Свекърът викал на мъжа ми: “Щом няма деца, гони я и довеждай друга, защото ние искаме дорде сме живи на внучета да се порадваме”. Ама моя мъж си ме обичаше и чакаше търпеливо и така не послуша баща си. След три години ни се роди детенце – момиченце. Аз рекох:”Ще бъде Мария, на майка ми”. Ама свекъра и дума не даде да се издума. “Ще е Николина – на него. На починал човек не се кръщава”. Да... ама аз не отстъпих и те ни изгониха с малкото бебе на ръце и самички. Отидохме с мъжа ни квартира при една бабичка и тя ни прие жената, помогна ни. Лека – полека, стъпихме си на краката и така отгледахме детето – нашата Мария. Оттогава, докато не умряха свекъра и свекървата, не ни погледнаха. Тежко ми бише ...защото аз нямам майка и баща и мойто дете няма ни баба, ни дядо. Как може така, неznam....един път да не дойдат да видят детето, махни ни нас. Ама, такива си бяха, Бог да ги прости. На мен голяма опора ми беше Иван. Той не ни остави ни гладни, ни жадни.

Бог не ни даде още дечица, макар, че ние много искахме поне още двечки...ама такава ни е съдбата.

Мария се изучи, завърши гимназия с много хубав успех, приеха я в София за адвокатка да учи. Учи, работи, какво да прави детето. Ние с баща й, каквото можем помагаме., ама и ние трудно живеем. Мъжът ми сега работи като шофьор на рейс, а аз съм пенсионерка по болест. Имаме си градинка,

произвеждаме си всичко, животни си гледаме...та гладни няма да останем.

Мария е нашта гордост – една ни е. Дано поне тя да се оправи в живота, да не се връща тука, защото лошо е без работа. Да си се изучи, да си намери хубаво и добро момче, да си създаде семейство, пък ние с каквото можем ще помагаме и няма да ги оставиме.

Това е, не ни беше лек живота, ама не се оплаквам...на добър мъж случих, хубаво и умно момиче си имаме, уважават ни хората, нищо, че сме от такива семейства. Бог ни е свидетел, че никога нищо не сме откраднали, всичко каквото имаме е с честен труд и много мъка и лишения сме си го изкарали.

Господ, здраве и живот да дава на всички, да няма войни, че е страшно...Пък дано някой се сети и за нас...за нашия край – Северозападна България, да се оправи, да има работа за младите, да не бягат по чуждите държави, че по-хубава от България няма.